

Ο ΦΙΛΟΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

ΥΠΕ ΕΜΗ ΣΟΦΙΑ ΠΡΟΣΕΧΕ, ΕΜΟΙΣ ΔΕ ΛΟΓΟΙΣ ΠΑΡΑΒΑΛΛΕ ΣΩΝ ΟΪΣ. ΠΑΡΟΙΜ. ΣΟΛΟΜ. ΚΕΦ. Ε.

Αρ. 4.

ΣΜΥΡΝΗ. 3ο | 12 ΟΚΤΩΜΒΡΙΟΥ. 1831.

ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ.

Ἡ γῆ αὕτη ἀκατοίκητος δεκαπέντε αἰώνας περίπου, ἕως ἀπὸ τοῦ μεταγενεστέρου τοῦ Ἰακώβ, ἀναφέρεται, εἰς τὴν Ἱερὰν Γραφήν, καὶ εἰς τὴν Ἱστορίαν ὑπὸ τὰ ἀκόλουθα διάφορα ὀνόματα. Ἡ Γῆ τῆς Χαναάν, τοῦ Ἰσραήλ, ἡ Ἁγία Γῆ, ἡ Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας, ἡ Γῆ τοῦ Ἰουδα, καὶ ἐκείνη τῶν Ἑβραίων. Ἡ Παλαιστίνη κατ' ἀρχὰς ὀνομάσθη οὕτω ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας διὰ τὴν γῆν τῶν Φιλισταίων, ἕνα μικρὸν διάστημα παραθαλασσίου τόπου, ἀλλ' ἡ συνήθεια ἀπέδωκε τὸ ὄνομα εἰς τὴν παροῦσαν εὐρυχωρότεραν τῆς ἔκτασιν, καὶ οὕτω τώρα γενικῶς ὀνομάζεται.

Εἶναι δύσκολον νὰ προσδιορισθῶσιν ἀκριβῶς, τὰ ὅρια τῆς γῆς τὴν ὁποίαν ἐκατοικοῦσαν οἱ Ἰσραηλιταί, ἐπειδὴ ἡ ἔκτασις τῆς ἀλλάζει εἰς διαφόρους περιόδους τῆς Ἰουδαϊκῆς Ἱστορίας.

Μὲν ὅλον τοῦτο ὀμιλῶντας γενικῶς, ἡμποροῦμεν νὰ τὴν περιγράψωμεν. ὅτι ἀπὸ μὲν τὴν Ἄρκτον εὐρίσκεται μεταξύ τῶν ὀρειῶν τοῦ Λιβάνου, ἔχει τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν ἀπὸ Δυσμίας, καὶ τὴν ἔρημον Ἀραβίαν πρὸς Μεσημβρίαν. Πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ἐκτείνεται πρὸς Ἀνατολὰς ἀπροσδι- ορίστως, ἕως εἰς τὴν γῆν ἣτις εἶναι μεταξύ τούτου τοῦ Ποταμοῦ καὶ τοῦ Εὐφράτου.—

Ἡ ἐντελής διαμέτρησις εἶναι ἕως τώρα ἀβέβαιος. Τὸ ὅλον μῆκος τῆς γῆς κοινῶς φανερόνεται, μὲ τὴν τῆς I. Γραφῆς φράσιν, « ἀπὸ Δὴν εἰς Βεερεσεῖθ. » οἱ ὁποῖοι τόποι ὑποθέτανται νὰ ἀπέχουν ὁ εἰς ἀπὸ τὸν ἄλλον, 150 μίλια περίπου. Τὸ μεγαλύτερον πλάτος ἀπὸ ἀνατολὰς πρὸς δυ- σμίας, ἀγκαλιὰ πολλὰ ἀμφίβολον, πιθανὸν ὅμως ὅτι δὲν ὑπερβαίνει τὰ 80 μίλια. Τὸ σμώτερον ἀπόστημα τῆς Με- σογείου Θαλάσσης ἀπὸ τὸν Ἰορδάνην εἶναι μόλις μίλια 40.

Λίμνη Γεννησαρέτ.

Σχεδὸν εἰς τὸν ἡμισυ δρόμον τοῦ τρεξίματος τοῦ Ἰορ- δάνου ἀπερῶν διὰ τῆς λίμνης Γεννησαρέτ, ἡ Θάλασσα τῆς Τιβεριάδος. Δὲν εἶναι κανὲν ἄλλο μέρος εἰς τὴν Παλαιστί- νην, τὸ ὅπου νὰ συγκρίνεται, ὡς πρὸς πλουσίτητα καὶ εὐφορίαν, μὲ τὰ περίχωρα τούτης τῆς Λίμνης. Τὸν πα- λαιὸν καιρὸν, τὰ φυσικὰ των προτερήματα ἐμεγάλωναν ἀπὸ τὴν ἀφίσχονον καλλιέργειαν. Πολυάνθρωποι πόλεις μίαν φορὰν εὐρίσκαοντο εἰς τὰ παραθαλασσία τῆς, τοιαῦται καθὼς ἡ Τιβεριὰς, Ταριχαῖα, Βηθσαιῖδα, Καπερναοὺμ, Χωρα- ζῆν, καὶ πολλὰ ἄλλα τῶν ὁποίων σώζονται ἐρύπια. Ὁ Ἰωσήφ περιγράφει τούτην τὴν γῆν ὡσάν ἕνα τέλειον πα- ράδεισον, ἣτις χαίρεται μίαν εὐάρεστον συγκορῶσιν, καὶ

φέρει κάθε εἶδους καὶ κλίματος καρπὸς, ὅχι μόνον εἰς τὸν καιρὸν τοὺς ἀλλὰ καὶ χρονικῶς. Ἡ ἀμέλεια τῆς καλλι- εργείας εἰς τοὺς ὑστέρους χρόνους, τὴν ἐκατάστησε ὅχι τό- σον εὐφορον ὡς πρῶτα' ἀλλ' ἡ ἡμερότης τοῦ κλίματος, καὶ ἡ φυσικὴ πλουσιότης τοῦ χώματος, κάμνει νὰ ἀποροῦν οἱ ταξιδιωταί.

Ὁ Ἰορδάνης ποταμὸς ἀκολουθεῖ τὸν δρόμον του διὰ τῆς λίμνης, καὶ λέγεται ὅτι τὰ ὕδατά του δὲν ἀνακατόνω- νται.

Τὸ νερὸν τῆς λίμνης ἔχει μέγα βάθος, εἰς ὅλα τὰ μέρη γενικῶς. Εἶναι γλυκὸν καὶ νόστιμον, καὶ συγκρινό- μενον μὲ ἐκεῖνο ἀπὸ τὴν θαλάσσης λίμνης, καθαρότατον.

Ἐχει πλῆθος ὀψάρια τὰ ὁποῖα πίνονται μὲ τὴν μηχανὴν τοῦ πεζοβόλου. Οἱ πρῶτοι τέσσαροι μαθηταί ἐ- κλεχθέντες ἀπὸ τὸν Σωτήραμας (ὁ Πέτρος, Ἀνδρέας, Ἰ- ἀκώβος, καὶ Ἰωάννης.) ἦσαν ψαράδες εἰς τὴν Θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐψάρευον ὅταν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ἐκράξεν. Αὕτη ἡ λίμνη μ' ὅλον ὁποῦ δὲν ὑπερβαίνει τὰ 15 μίλια μῆκος, κάμνει πολλὰς ἀνεμοζάλας. Ἐξ αἰτίας τῶν ὑψηλῶν λόφων ἀπὸ τοὺς ὁποίους περικυκλόνεται.

Ὁ ΝΙΓΡΟΣ ΠΟΤΑΜΟΣ ΤΗΣ ἈΦΡΙΚΗΣ.

Ὁ Μέγας οὗτος Ποταμὸς τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς, ὅστις κατέχει τὸ δυτικὸν μέρος τῆς στερεᾶς τῆς, σιμὰ εἰς τὰς πη- γὰς τοῦ Σενεγαλ, ἐπροξένησεν εἰς τοὺς νέους Γεωγράφους μεγάλην περιέργειαν ὡς πρὸς τὴν πηγὴν καὶ τρεξίμῳ του, ἐξ αἰτίας ὁποῦ ὑπῆρχον διάφοροι γινώμαι. Ἐὰν αὗται διὰ πολὺν καιρὸν ὑπερίσχυσαν, ἦτον ἐπειδὴ ἔλεγον ὅτι ἐχάνετο εἰς λίμνας καὶ βάλτους, καθὼς τὸν Ἰορδάνην, ἢ εἰς ἀμ- μώδης ἐρημίας.

Ἐνας ἄλλος λέγει, ὅτι κάμνει μίαν γωνίαν στρέφων πρὸς Ἄρκτον, ὡσάν τὸν Νεῖλον τῆς Αἰγύπτου. Ἀκόμη ὑστερώ- τερα ἕποθεσαν ὅτι εἶναι ὁ Κόγκος, ὅστις ἀδειάζεται εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν ἀπὸ τὸ Νώτιον—δυτικὸν τῆς Ἀφρι- κῆς. Τώρα ὅμως εὐρέθη ὅτι ἐμβαίνει εἰς τὸν ἴδιον Ὠκεανὸν μὲ τρία ἀτώματα, 10 θαλάμους πρὸς τὸ Β. Δυτικὸν μέρος τοῦ Κόγκου, εἰς τὸν κόλπον τοῦ Βένιν. Ἐκείνοι οἵτινες τὸ ἐξεσκέπασαν εἶναι οἱ Κυρ. Λάνδερς, δύο νέοι σταλθέντες ἐπίτηδες ἀπὸ τὴν Βριτανικὴν Κυβέρνησιν. Αὐτοὶ φανερώ- νουν ὅτι, ὁδοιποροῦντες διὰ τῆς Ἀφρικῆς, εὐρίσκον τὸ κλίμα πολλὰ ὑγιεές, μὲ τὸ νὰ μὴν ἐδοκίμασαν κανένα ἐμ- πῶδιον ὅσον διὰ ταῦτα, ἕως ὁποῦ ἐφθασαν τὴν λοιμώδη ἐπιπρῶν τοῦ παραθαλασσίου Πει. φαίνεται ὅτι οἱ δύο πε- ριηγηταί ἐπέβησαν εἰς τὸ Βάγδαρι τὰς 22 Μαρτίου 1830. καὶ παρῆνθ' ἐπροχώρησαν ἐπιπυὶ πρὸς ἄρκτον, εἰς μίαν

πόλιν ὀνομαζομένην Βούσσαν. ἤτις εὐρίσκεται εἰς τὸν Νίγρον καὶ ἡ ὁποία καθὼς περιγράφεται εἶναι μεγάλης ἐκτάσεως, ἔχουσα ὑπὲρ τὰ 20 μίλια περιφέρειαν, ἀγχαλὰ καὶ δὲν περιέχει περισσότερα ἀπὸ 4 χιλιάδας ὀσπῆτια. Αὐτὰ ὅμως, ἐν γένει, εἶναι ὀλίγον καλλιότερα ἀπὸ καλύβας, καὶ ὁμοίως δὲν ἔχει μεγάλας οἰκοδομάς. Εὐρίσκεται περὶ τὸν 10, πλάτους πρὸς ἄρκτον. Αὐτοὶ ἔμειναν ἐκεῖ σχεδὸν τρεῖς μῆνας, καὶ ἐκατάλαβαν ὅτι δὲν ἦτον νῆσος καθὼς ὑποθέτετο ἀπὸ τινος. Ὁ Βασιλεὺς ἐκεῖνου τοῦ τόπου τοὺς ἐπεριποιεῖτο φιλικώτατα. καὶ ἦτον πολλὰ εὐχαριστημένοι εἰς τὴν εὐνοϊαν καὶ ἡμερότητα τῶν μαύρων εἰς τὰ ἔνδον τῆς στερεᾶς, οἵτινες μακρὰν ἀπὸ τὸ νὰ τοὺς ἐνωγλήσουν, τοὺς ἐρμήνευαν καὶ τοὺς ἐβοηθοῦσαν ἀπ' ὅτι ἠμποροῦσαν. Ὑπέφεραν ὅμως κάποιαν ὕβριν, καὶ ἐμπόδιον ὅταν ἄρχισαν νὰ σιμώνουν τὸ παραθαλάσσιον.

Εἰς τὸ διάστημα ὅπου ἐδιέτριψαν εἰς τὴν Βούσσαν, αὐτοὶ διέτρεξαν τριγύρω, τῆς καὶ ἐπλευσαν τὸν Νίγρον με ἐναντίον ρεῦμα διὰ τρεῖς ἡμέρας, ἐπισκεπτόμενοι μίαν ἄλλην πόλιν ὀνομαζομένην Γιούρι πρὸς ἄρκτον κατ' εὐθείαν τῆς Βούσσας. Ἐπειτα ἀπὸ τοὺς τρεῖς μῆνας, εἰς τὸν ὁποῖον καιρὸν τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ ἦτον φουσκομένα, ἐξ αἰτίας τῶν βροχῶν τοῦ χειμῶνος, καὶ ἔπρεπε νὰ προσμείνουν διὰ νὰ ἀσφαλίσουν τὴν διαβάσιν των, ἀπὸ βράχους καὶ ἄλλα ἐμπόδια τὰ ὁποία κἀμνον ρεῦματα κ. τ. λ. ἄρχισαν νὰ καταβαίνου, καὶ εὐθὺς ἐκατάλαβαν ὅτι ὁ ποταμὸς ἔτρεχε πρὸς Ἀνατολὰς ἕως ὅπου ἐπλησίασαν τὴν Φούνδαν, ἡ πόλις τῆς ὁποίας πρέπει νὰ σημειωθῆ εἰς τοὺς χάρτας σχεδὸν ἄλλους δύο βαθμοὺς ἐνδότερον πρὸς ἀνατολὰς, ἀπ' ὅτι εἶναι.

Πλησίον τῆς Φούνδας ὁ Νίγρος ἠνώνετο ἀπὸ ἑνα μέγαν ποταμὸν, ὅστις ἀπὸ τὴν περιγραφὴν του ἀναμφιβόλως ἦτον ὁ Σάβρης, καὶ καθὼς ἔλεγαν οἱ ἐντόπιοι, ἐκατάβαινε κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὴν Τέγαδ λίμνην, ἀπέχουσαν δεκαπέντε ἡμερῶν δρόμον πρὸς Βόρειον Ἀνατολικὸν μέρος. ἀποδείχοντες καθαρὰ ὅτι ὁ Νίγρος δέχεται ἀντὶ νὰ ἐκρύνει τὰ ὕδατά του εἰς ἐκείνην τὴν λίμνην. Ὅσον διὰ αὐτὴν, ἐνωσοῦσαν ὅτι ἔσπρωχνε τὰ ἴδια τῆς ὕδατα εἰς ἄλλους ποταμοὺς ἐκθέτερα πρὸς Ἀνατολὰς ἀπὸ τὴν Φούνδα καὶ ἔτρεχαν πρὸς Νῶτον, ἀναπληρώνοντα πιθανότερον τοὺς μεγάλους ποταμοὺς Ζάϊρον καὶ Κόγγον. Κάτω τῆς Φούνδας εἰς ἐνατόπον ὀνομαζόμενον Θήραι οἱ τολμηροὶ περιηγηταὶ ἐκατατρέθησαν καὶ ἐπιάσθησαν ἀπὸ ἑνα στόλον 30 ἢ 40, μικρῶν πλοιαρίων πολεμικῶν. Εἰς τὸν κατατρεγμὸν (δὲν ἤξευρομεν διατὶ οἱ περιηγηταὶ ἤθελαν νὰ φύγουν,) τὰ πλοιαρίων ἐβούλισαν, καὶ ὅλα τὰ γραψιματάτων, σημειώσεις, καὶ ἐργαλείων ἐχάθησαν. Τοῦτο ἠκολούθησεν μετὰ δέκα ἡμερῶν ταξείδιον ἀπὸ τὸ παραθαλάσσιον. Οἱ ἐγκάτοικοι τῶν Θηρῶν, ἀφοῦ τοὺς ἐπίασαν, τοὺς ἐμεταχειρίσθησαν φιλικῶς καὶ ἔπειτα τοὺς ἀπέλευσαν. Κάτω τῆς Φούνδας, εὐρέθησαν εἰς ἑνα ποταμὸν ὅστις ἐκτείνει τοὺς κλάδους του πρὸς δυσμὰς, καὶ ὀνομάζετο καθὼς ἐβεβαιώθησαν, ὁ Ποταμὸς Βένιν· αὐτοὶ ἐφθασάν εἰς τὴν θάλασσαν διὰ τοῦ Νῶν ποταμοῦ, ὀλίγα μίλια πρὸς Ἀνατολὰς τοῦ ἄκρου Φορμόζα, καὶ 2, βαθμοὺς ἀπὸ τὸ Βαθαγρι, ὅθεν ἐτρόμαζαν. Ἐσυμπέραναν ὅτι ὁ Νίγρος ἐκτείνεται ὑπὲρ τὰ 930 μίλια, ἀλλ' ἐπειδὴ ἔχασαν τὰ ἐργαλεῖα των καὶ σημειώσεις, δὲν

ἠμποροῦσαν νὰ ἐπιβεβαιώσουν τὴν ἀληθῆ θέσιν καὶ ἐκτασὶ τῶν πολλῶν πάλαιον τὰς ὁποίας ἀπέρασαν ἀπὸ κάθε μέρος τῶν ὄθων του. Ὅταν ἐφθασαν εἰς τὸ σῶμα τοῦ ποταμοῦ Νῶν, ἀπέλευσαν ἑνα δούλον τους, ὀνόματι Ἀντώνιον, ὅστις ἐξαναπέρασε τὸν ποταμὸν διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πατρίδατου. ἀλλὰ μετὰ τὸ φθασίμόν τους εἰς τὸ Φερνάνδο Πώ, ἔμαθαν ὅτι ὁ δούλος τους ἀφοῦ ἀπέρασε τὸν Νῶν ποταμὸν, ἔστρεψε κατ' Ἀνατολὰς καὶ εὐθασε πάλιν εἰς τὸ παραθαλάσσιον ἀπὸ τὸν Νέον Κάλαβαρ Ποταμὸν. Ἀποδείχοντες οὕτω ὅτι ὁ Βένιν, Νῶν, καὶ ὁ Νέος Κάλαβαρ Ποταμὸς, ἦσαν ὅλοι σῶματα τοῦ μεγάλου Νίγρου, με μίαν εὐθείαν κοινωνίαν τῆς Τέγαδ λίμνης. Μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν των ἠγωράσθησαν ἀπὸ ἑνα δούλον πραγματευτήν, ὅστις χωρὶς ἀμφιβολίαν ἐνόμιζε ὅτι ἤθελεν ἀπολαύσει πολλά χρήματα παραδιδοντάς τους. Ἐκατέβησαν εἰς τὴν θάλασσαν περὶ τὰς 30 Νοεμβρίου 1830. Ἐν καιρῷ ὅπου εὐρίσκοντο εἰς τὰ ἔνδον τῆς Ἀφρικῆς, τοὺς ἔτυχε ἑνα σῶμα ἀπὸ τοὺς ὕμνους τοῦ Οὐάτς, τὸ ὁποῖον εἶχε προηγήτερα ὁ Δρ Ἄνδερσον ὅστις ἦτον μαζὺ με τὸν γούμακον Πόρκ, ὅταν αὐτὸς ἀπέθανε.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΠΟΡΤΕΡ ΒΡΙΝΣΜΕΙΔ.

Εἰς τὸν προηγούμενον Αριθμὸν ἐδιηγήθημεν μέρος, καὶ τώρα λαμβάνομεν εὐκαιρίαν νὰ τὴν ἀκολουθήσομεν.

Τὸ ἀξίεπαινον τέκνον ἐδιορίσθη εἰς τὴν παιδείαν, τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ὁποίας, ἐπροτιμοῦσαν νὰ τοῦ ἐγχαράχθῃ ὑπὸ τὴν ἐπιστάσιαν τῶν γονέων του, καὶ ἡ μήτηρ του, ἐτοιμάζετο νὰ βοηθήσῃ τὸν πατέρα του, ὅστις τὸν ἐδίδασκε διαφόρους γλώσσας. Ἡ προσοχήτης ἦτον τόσον ἀκούρατος, ὥστε ποτὲ δὲν τὸν ἀφήκε εἰς τὴν φροτίδα τῶν δούλων. καὶ οὕτω τὰ καλὰ ἦθη, καὶ ἡ εὐνοιάτου δὲν ἐμολύνοντο. Μεταξὺ τῶν ἀξιολογῶν σημείων τοῦ χαρακτήρος του, τὰ ὁποία ἀνακαλύπτοντο εἰς αὐτὸν, ἡ ἀγάπη τῆς πατρίδος του ἦτον περίβλεπτος. Μ' ὄλον ὅπου ἀγαποῦσε νὰ βλέπῃ νέα ἀντικείμενα, ἡ πατρίς του πάντοτε δὲν ἐφευγεν ἀπὸ τὸν νοῦν του. Ἀφοῦ ἐκλείσε τὸν δεῦτερον χρόνον του, καὶ ἐταξείδευσε εἰς τὴν Νέα—Ὑόρκ, ὅπου μουσεῖα καὶ κάθε ἐκλυστικὴ περιέργεια, ἐθεωρεῖτο ἀπ' αὐτὸν με προσοχὴν καὶ εὐχαρίστησιν, ἡ ἐλπίς τοῦ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, εἰς τὰ ἄνθη καὶ εὐδία του, τὸν ἐχαροποιοῦσαν εἰς τὸ ἄκρον.

Περιπλέον ἔτρεφε μέγα ζῆλον ἀγάπης πρὸς τοὺς συγγενεῖς του. Ἐστοχάζετο ὅτι δὲν ἠμποροῦσε νὰ ζῆσῃ εὐτυχῆς, χωρὶς τὴν παρρησίαν καὶ κοινωνίαν των, Μ' ὄλον ὅπου ἀγαποῦσε ὑπερβολικὰ νὰ βλέπῃ συναθροίσεις ζῶων, τὰ ὁποία ἡ φυσικὴ ἱστορία τὸν ὀδηγοῦσε νὰ παρατηρῇ με περισσοτέραν προσοχὴν, δὲν ἠθέλησεν ὅμως νὰ ὑπακούσῃ τοῦ πατρὸς του, ὅστις τοῦ ἐπρόσφερε νὰ τὸν πάρῃ νὰ εἰδῇ τὸν Ἐλέφαντα, πιθήκους, καὶ στρουθοκίμηλα με τὰ ὁποία ἐξεφάντωνεν, διότι ἐκατάλαβεν ὅτι ἡ μήτηρ του ἐφοβεῖτο. Ἡ συνήθης προσκόλλησις τὴν ὁποίαν αἰσθάνονται τὰ τέκνα πρὸς τοὺς ὀδηγοὺς τῆς νεαρᾶς ἡλικίας των, ἐφαίνετο εἰς ταύτην τὴν περίστασιν αὐξημένη ἀπὸ τὴν εὐχαριστίαν τὴν ὁποίαν ἐχρεωστοῦσε εἰς αὐτοὺς, διότι τὸν ἐδίδασκον ἐκείνην τὴν γῶσιν, με τὴν ἀγάπην τῆς ὁποίας

ἐπλήττετο. Ὄταν ὁ οὐρανὸς τοῦ ἐπαρσστήθῃ ὡς μία ἐπιθυμητὴ κατοικία, καὶ ἐσύρετο εἰς τοῦτο περισσότερον, δὲ ἓνα συγγενὴν του ὅστις ἀπέθανε, τοῦ ὁποίου τὴν ψυχὴν ἐνόμιζε μεταξύ τῶν κατοικίων του, ὁμολόγησεν ὅτι ἦτον εὐχαριστημένος νὰ μείνῃ ἐκεῖ, ἀνίσως ἦθελαν ὑπάγει ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ του. Ἡ εὐγνωμοσύνη ἐφάνητο ὅτι ἦτον ἐνωμένη μετὰ τὴν ἀρμόζουσαν εἰς τὸν υἱὸν ἀγάπην, καὶ τὸν ἐπαρακινούσε νὰ εὐχαριστῆ, διὰ τὴν παραμικρὰν χάριν τοῦ ἔκαμαν. Ὄταν τοῦ ἐδίδετο ἓνα κομμάτι ψωμίον, καὶ ἐλησμονοῦσε νὰ εὐχαριστήσῃ, μετ' ὀλίγον ἠρωτοῦσε ἀνίσως ἔλειψεν ἀπὸ τὸ χρέος του, λέγων, "Μήτηρ ἐλησμώνησεν ὁ Πορτερ νὰ εὐχαριστήσῃ;" Συχνὰ τοῦ ἐλέγετο ὅτι ἔπρεπε νὰ εἶναι ὑπόχρεος εἰς τὸν Πατέρα του τὸν οὐράνιον, διὰ τὰ ἀρεστὰ ἀντικείμενα τῶν ὀφθαλμῶν του, καὶ μετὰ θερμὴν ἰκεσίαν, ὁμοῦ μετὰ ἓνα χάριεν κίνημα τῆς χειρὸς του νὰ λέγῃ "Σὲ εὐχαριστῶ Θεέμου." Εἰς καιρὸν ὅπου ἐπροσῆχοντο, ἦτον μαθημένος νὰ φέρεται μετὰ εὐλάβειαν, καὶ ἀφοῦ ἄκουε κλίσει εἰς τὰ βιβλία, ἐπροτίμοῦσε νὰ θεωρῆ ὅταν ὁ πατὴρ του ἐκαταγίνετο εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς I. Γραφῆς, καὶ νὰ τὴν ἐπισκέπτεται ἐν καιρῷ προσευχῆς.

(Ἔπεται ἡ συνέχεια).

ἘΠΑΡΣΙΣ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΗΣ

Μέρος μιᾶς ἐπιστολῆς τοῦ περιφήμου Δρ Φραγκλίνου.

Ἐνθυμοῦμαι πολλὰ καλὰ τὸν πατέρα καὶ πάππον σας, μετὰ τὸ νὰ τοὺς ἤκουσα εἰς τὸν Ἄμβονα, καὶ τοὺς εἶδα εἰς τὰς οἰκείας τῶν ἀμφοτέρους. Τὴν ὑστέραν φοράν ὅπου εἶδα τὸν πατέρα σας ἦτον εἰς τὰ 1724. Αὐτὸς μετὰ ἐπῆρεν εἰς τὴν βιβλιοθήκην του, καὶ ὅταν ἠθέλησα νὰ ἀναχωρήσω μετὰ εἶδειξεν ἓνα κοντότερον δρόμον ἐξω ἀπὸ τὸ ὄσπητι του, δι' ἐνὸς στενοῦ περάματος τὸ ὁποῖον ἐμποδίζετο μετὰ μίαν δοκὸν ἀπεπάνω. Ὁμιλοῦσαμεν ἀκόμη εἰς ὅπου ἐξεμάκρυνα· αὐτὸς συντροφύεον τὰς με ὀπίσθεν, καὶ ἐγὼ ἐνίστε ἐπιστρέφω πρὸς αὐτὸν, ὅταν ταχέως εἶπεν "σκύψε, σκύψε" Δὲν ἔφθασα νὰ τὸν ἀκούσω, ὅπου ἐκτύπησα τὴν κεφαλὴν μου εἰς τὴν δοκόν. Ἦτον ἓνας ἄνθρωπος ὅστις ποτὲ δὲν ἔχασε ευκαιρίαν χωρὶς νὰ διδάσκῃ, καὶ ἐλέπων ἐτοῦτο μετὰ εἶπε. Σὺ εἶσαι νέος, καὶ ἔχεις τὴν Κύριον ἐμπροσθέν σου, κλίνει καθὼς τὸν περιπατεῖς, καὶ θέλεις ἀποφύγει πολλὰ κτυπήματα. Αὕτη ἡ συμβουλή, ἐγχαράχθη εἰς τὸν νοῦν μου, συχνὰ τὴν ἐμεταχειριζόμενον. καὶ συχνὰ τὴν ἐστοχαζόμενον ὅταν ἔβλεπα τοὺς ὑπερφάνους νὰ τιμωροῦνται, καὶ νὰ δυστυχοῦν πολλοὶ διὰ τὴν ὑψηλοφροσύνην των.

Ἡ χρηστότητα, δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο πᾶρξ μίαν μίαν, ἢ ἀτελής ὁμοιότης τῆς Χριστιανικῆς Ἀρετῆς. Οὐσα τὰ ἐξωτερικὸν φαινόμενον, τῆς συγκαταβάσεως εἰς τὴν ἡμέραν κρίσεως, καὶ προσοχὴ εἰς τὰς τῶν ἄλλων αἰσθήσεις, τὰς ὁποίας ἓνας ἀληθὴς χριστιανὸς ἔχει ὡς ἀν κανόνα ζωῆς, καὶ διαθέσιν καρδίας.

Ἐνα μικρὸν καιδίον ἐπτά χρόνων περίπου, ὑπῆγε νὰ ἐπισκεφθῆ μίαν ἀρχόντισσαν ἣτις τὸ ὑπεραγαποῦσε. Μ' ὄλον ὅπου ἐκατοικοῦσε πολλὰ μακρὰν ἀπὸ τὴν οἰκίαν του, ἐσπέρητο πολλὰ καλὰ εἰς τὸν δρόμον, καὶ ἐπροσπάθησε νὰ κάμνῃ κάθε τί, τὸ ὁποῖον ἠμποροῦσε νὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς γονεῖς του ἐὰν ἦσαν παρόντες. Μίαν ἡμέραν εἰς καιρὸν ὅπου ἐπρογευματίζαν, ἦτον ὀλίγον ζεστὸν ψωμίον εἰς τὸ τραπέζι, καὶ τοῦ τὸ ἐπρόσφεραν, ἀλλ' αὐτὸ ἀρνῆθη νὰ τὸ δεχθῆ. "Δὲν σὲ ἀρέσῃ τὸ ζεστὸν ψωμί;" εἶπεν ἡ ἀρχόντισσα. "Ναὶ ἀπεκρίθη τὸ ἀγαπῶ πολλὰ." "λοῦπόν ἀγαπητὸν μου διατὶ δὲν πέρνεις ὀλίγον;" "Διατὶ ὁ Πατὴρ μου δὲν με συγχωρεῖ νὰ τὸ τρώγω." (Νομίζω ὅτι ὁ πατὴρ του, καθὼς καὶ μερικὸν τὸ ἐστοχαζόντο βλαπτικόν.) Ἄλλ' ὁ πατὴρ σου, τοῦ εἶπεν ἡ κυρία, εἶναι πολλὰ μακρὰν ἀπ' ἐδῶ, καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ μάθῃ ἐὰν ἔφαγες ἢ ὄχι. ἠμπορεῖ νὰ σὲ συγχωρήσῃ διὰ μίαν φοράν. Δὲν βλάπτει τίποτε." Ὁχι, ἐγὼ θέλω ὑπακούσει τὸν πατέρα μου καὶ τὴν μητέρα μου, καὶ πρέπει νὰ κάμνω ὅτι με εἶπαν, ἀγκαλὰ καὶ εἶναι πολλὰ μακρὰν, ἀλλ' οὔτε τὸ ἐγγίξα ἂν ἤμουν βέβαιος ὅτι κανεὶς δὲν με ἔβλεπεν, ἔφθανε μόνον ἐγὼ νὰ τὸ ἐξεύρω. Ὄταν ἡ κυρία τὸν εὐρῆκε τόσο ὑψηλὸν εἰς τὴν ὀρθότητα, τὸν ἠγάπησε καὶ τὸν ἐπαινοῦσε. καὶ χωρὶς ἀμφιβολίαν ἐνόμιζε τὸν ἑαυτὸν εὐτυχεστέρων, παρὰ ὅταν ἠθελε φάγῃ τὸ ἐμποδισμένον ψωμίον.

ΠΡΟ ΣΥΓΧῆ

Τὸ ἄχθος ἐνὸς στεναγμοῦ, τὸ σταζίμων ἐνὸς δακρύου,

Τὸ εἰς τὰ ὕψει ταπεινῶν νεῦμα τοῦ ὀμματίου,

Αὐτὰ εἶναι βέβαια προσευχὴ, ὅταν κανένας ἄλλος

Δὲν εἶν' πλησίον εἰμὴ ὁ Θεὸς, Ἰψίςτος καὶ μεγάλος.

Ἀκόμη εἶναι προσευχὴ, ἀπλὴ ἢ ὀμιλία,

Ἦτὰ χεῖλη ὅπου προφέρουσι τ' ἀθῶα μικρὰ παιδία,

Καὶ ἀρμονία εἶναι αὕτη ἀπ' ὄλας καλλιωτέρα,

Ποῦ φθάνει ἔως τὸν οὐρανὸν Θεοῦ προσφιλεστέρα.

Εἶναι πρὸς τούτοις προσευχὴ, φωνὴ ἢ συντετριμένη

Τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀπ' τὰ σφάλματα, ὅσα μετανοημένα

Καὶ οἱ Ἄγγελοι ἔστους ὕμνουστων ὄλοι ἀναγαλλιάζουν,

Ἰδοὺ αὐτὸς προσεύχεται, πρὸς τὸν Θεὸν φωνάζουν.

Ὡ σὺ ποῦ εἶσαι ἢ ὁδός, σὺ ποῦ εἶσαι ἢ ἀληθεία,

Διὰ τοῦ ὁποίου γνωρίσθημεν εἰς τὸν Θεόν, καὶ ἰδία

Ὀδὸν καὶ σὺ ἐπάτησας τῆς προσευχῆς εἰπέμας,

Πῶς νὰ τὴν ἐκτελέσωμεν, σ' αὐτὴν ὀδηγησέμας.

Η ακόλουθος Βιογραφία είναι σύνθεμα Νέου Έλληνος Πολυμαθούς και φιλομούσου Παύλου Ομήρου. Δεν έμπορουμέν εις τους τοιούτους φίλους τής παιδείας ν' άρνηθώμεν τὸ νὰ καταχωρίζωμεν τοιαύτας φιλολογικὰς διατριβάς. Μάλιστα, ὡς εἰς καλὴν εὐκαιρίαν, λέγομεν δημοσίως εἰς ὅλους τοὺς τροφίμους τῶν Μουσῶν, ὅτι ἂν μας στέλλωσι συνθέματα Φιλολογικὰ τοιαῦτα ἢ καὶ μεταφράσματα ἀφορῶν τα εἰς ὅπωςδὴν διδασκαλίαν τῶν νέων ὅποιαν δήποτε, ἄσμενοι θελομέν τα τυπῶναι.

ΦΕΝΕΛΩΝ.

Φραγκῖσκος Σαλιγγῖκιος Δέλαμῶττος Φενελῶν, ἐγεννήθη κατὰ τὸ 1651 ἀπὸ γένος λαμπρῶν. Κανείς εἰς τὴν Γαλλίαν δὲν ὑπῆρξε τόσο ἐνάρετος ὅσον οὗτος ὁ θεάρετος ἀνὴρ ἦτον ἀπὸ τοὺς ὀλίγους ἀνθρώπους ἐκείνους τῶν ὁποίων ἡγήμη ἐμπνέει ἀρετὴν καὶ κάμνει αὐτὴν ἀγαπητήν. Ἡ ζωὴ του εἶναι κάλλιστον σύνταγμα Ἠθικῆς ταύτης τῆς ἐπιστήμης τοὺς κανόνας εὕρισκε τις ὅλους ὁμοῦ εἰς τὸν βίον τούτου τοῦ ἀξιωματικοῦ ἀνδρός.

Δίκα ἐννεαετῶν ἀνέβη τὸν ἄμβωνα καὶ ἐκήρυξε τὸ Θεῖον Εὐαγγέλιον, μιμούμενος τοὺς πᾶσι εὐγλωττοὺς ρήτορας, τὸν Βοσσοῦετον, δηλαδὴ, καὶ τὸν Βουρδαλοῦν, καὶ τῶσον εὐδοκίμησεν ὥστε εἰς τῶν συγγενῶν του φοβήθητις μήπως ἐκθαμβῶσι ἀπὸ τὰ χειροκροτήματα ὁ νέος Φενελῶν ἀμελήσῃ τὸ ψυχωφελέστερον καὶ ἀξιωματικώτερον τοῦ ἐπαγγέλματός τον ἔργον, τὴν τῶν ψυχῶν σωτηρίαν, διὰ τὴν δόξαν καὶ διὰ τὴν ἐλπίζομένην ἀπὸ τῆς εὐγλωτίαν του φήμην, τὸν ἐβίασε νὰ μὴ ἐξακολουθήσῃ πλέον τὸ λαμπρὸν καὶ χρυστὸν ἐκεῖνο στάδιον. Μετ' ὀλίγον ὅμως τὸν ἐξέβαλον ἀπὸ τὸ ἡσυχαστήριόν του εἰς τὸ ὅποιον τὸν ἔχον καταδικάσαι, καὶ τὸν ἐσύστησαν δικικτὴν εἰδους μοναστηρίου τινὸς τῶν Νεοφωτίστων Καθολικῶν ὀνομαζομένου, ὅπου ὁ Παπικὸς ζήλος κατέκλειεν ὅσαι Προτεσταντικὲς ἀκηρῶνίζοντο νεανίδες, καὶ ὅπου ἐδιδάσκοντο θρησκείαν τῆς ὁποίας τὰ δόγματα δὲν εἶχαν πιστεῦσαι οἱ πατέρες των. Ἐκεῖ ὁ Φενελῶν ἐφάνη ὅσον εἶναι δυνατὸν πρῶτος πρὸς τὰς κόρας ἐκείνας, ἐκεῖ συνέθεσε τὸ σύνταγμα τῆς τῶν Κορασίδων Ἀνατροφῆς, καὶ τὰ περὶ τοῦ Ἰσραηλικῶ Ἐπαγγέλματος, τὰ πρῶτα του συγγράμματα.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν Λουδοβίκος ἰδ' στοχαζόμενος ὅτι ἡ δόξα τῆς βασιλείας του κατὰ μέρος ἐξαρτάτο ἀπὸ τὸ νὰ ἐξαλειφθῇ ὁ προτεσταντισμὸς ἀπὸ τὸ κράτος του, καὶ μανθάνων ὅτι ὁ Φενελῶν ἠγαπάτο ἐκ καρδίας ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐδίδασκε νεανίδας, τὸν ἐστελεν ἀποστολικὸν εἰς τὴν Σαντογγίαν καὶ τὴν Λυνίδα πρὸς τοὺς ἐκεῖ ἑτεροδόξους. Ὁ Φενελῶν γνωρίζων τὰ θρησκευτικὰ τοῦ Λουδοβίκου φρονήματα ταῦτα, καὶ προβλέπων θεινὰ τὰ ἐπακόλουθα τῆς τοιαύτης του τυραννίας, « Ἰνάγω, » ἀπεκρίθη πρὸς τὸν βασιλέα, « ἀλλὰ μόνον ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Βασιλέως θέλω ὁμιλεῖν, καὶ εἰς τρόπον ὥστε ὁ λαὸς ν' ἀγαπήσῃ καὶ τοὺς δῆς, καὶ τὸν Θεὸν καὶ ἐσέ, καὶ εὐθὺς ἐπεχειρήσῃ πρᾶγμα τὸ ὅποιον ἡ φιλανθρωπία του καὶ ἡ ἀνεξίθρησκεία δὲν τὸν ἐσυγχῶρει, καὶ εἰς τὸ ὅποιον εὐτυχῶς ἐπέτυχε διὰ νὰ λυτρώσῃ ἀπὸ τῆς τυραννίδος καὶ τῆς δεισδαμονίας τὰς καταχρήσαι εἰς τὰς ὁποίας εἶχεν ἀποσταλθῆν δύο ἐπαρχίας.

Κατὰ τὸ 1689. διὰ τὴν σοφίαν του καὶ περισσώτερον ἀκόμη τὴν εὐαγγελικὴν του ἀρετὴν ἐδιορίσθη εἰς τὸ λαμπρὸν

ἐπάγγελμα τοῦ διδασκάλου τῶν Βασιλοπαίδων. Κανείς δὲ ἀγνοεῖ πῶς ἐκτελοῦσε τοῦ ἐπαγγέλματος ἐκείνου τὰ καθήκοντα, πόσον ἐκοπίασε διὰ τῆς πατριῆος του τὴν εὐτυχίαν, καὶ τίνες ἐκβάσεις ἔλαβαν αἱ κόποι του. Συλλογιζόμενος ὅτι ἀπὸ ὅποιαν ἀνατροφὴν ἤθελε δόσαι εἰς τοὺς ἡγεμόνας ἐξαρτᾶται ἡ μέλλουσα εὐτυχία ἢ δυστυχία τοῦ βασιλείου, ἐπροστάθη πρὸ πάντων νὰ τοὺς ἐμψυτεῖται τὴν ἀγάπην τῆς ἀρετῆς, καὶ νὰ κάμῃ αὐτοὺς καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς πολίτας. Πόσον δὲ διέσκυλον ἦτο τὸ ἔργον ταῦτα εἰς καιρὸν ὅπου ἡ γενικὴ τῆς αἰλλῆς διαφθορὰ ἐπῆρξεν ἀπὸ τὰ τοῦ Βασιλέως αὐτοῦ κακὰ ἦθη. Δὲν λανθάνει κανένα ὅμως πόσον εἰς ταῦτα τὸ πρᾶγμα εὐδοκίμησεν ὁ Φενελῶν, οἱ τρόποι μὲ τοὺς ὁποίους ἐπέτυχε τὸ σκοπὸν του εἶναι εἰς ὅλους γνωστὰ. Εἰς τούτων ἐστάθη ὁ Τηλέμαχος, βιβλίον διὰ πάσης ἡλικίας καὶ παντοίας εὐφυίας ἀνθρώπους, καθὼς ἔλεγεν ὁ μέγας τῆς Γαλλίας φιλόλογος, ἂν καὶ ἀνετέθη δι' ἡγεμόνα μόνον. Τεκίμενον ταύτης τῆς βίβλου, αἱ περιστάσεις εἰς τὰς ὁποίας ἐβάλλει τὸν Ἡρώα του, τὰ διάφορα εἶδη τῶν ὁποίων τὰ ἦθη ἐξετάζει ὁ υἱὸς τοῦ Ὀδυσσεῶς, καὶ μάλιστα αἱ νοθεύσαι τοῦ Μέντορος, κάμνουν αὐτὴν ὄχι μόνον θελκτικὴν καὶ εὐάρεστον, ἀλλὰ καὶ ὠφελιμωτάτην εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Εἰς αὐτὴν συνήνωσεν ὁ Φενελῶν μὲ τὰ τῆς Γαλλικῆς Γλώσσης θέληγμα, ὅλους τῆς Ἠθικῆς τοὺς κανόνας ἐκπεφρασμένους, καὶ κατὰ τὸν Βολταῖρον, ὅλα μὲν τὰ συγγράμματα τοῦ Φενελῶνος προήλθον ἀπὸ καρδίαν πλήρη ἀρετῆς, ὁ δὲ Τηλέμαχος του πνέει ἀρετὴν. Ἄν καὶ κατὰ πᾶν εἶδος τοῦτο τὸ πόνημα, τὸ ὅποιον ἐξεδόθη ἀπὸ θαλαμηπόλον τινά, ἐστάθη ὅμως ἀφορμὴ νὰ ὀργισθῇ κατὰ τοῦ συγγραφέως ὁ Λουδοβίκος. Παροξυνθεὶς ἤδη κατὰ τοῦ Φενελῶνος διὰ τὰ τῶν Ἁγίων Γνωμικῶν συγγραμματα εἰς τὸ ὅποιον ἀντέτεινεν εἰς τὰς Ἰανсениστικὰς τοῦ Βοσσοῦετου ἰδέας, ὁ βασιλεὺς ἐστοχάσθη ὅτι ὁ Τηλέμαχος ἦτο τῆς βασιλείας του καὶ τῶν ἠθῶν του κατηγορία, ἐξώρισεν τὸν Φενελῶνα καὶ ἀπηγόρευσε τὴν τύπωσιν τοῦ βιβλίου. Τῶνόντι τοῦ Φενελῶνος ὁ σκοπὸς ἦτο νὰ προφυλάξῃ τὸν μαθητὴν του ἀπὸ τὰ πολιτικὰ τοῦ Λουδοβίκου ἰδέας, ἀπὸ τὴν πολυτελείαν του ἀπὸ τὴν ματαίαν μεγαλοπρέπειάν του, καὶ ἀπὸ τὴν ὄχι καθαρὰ ἠθικὴν τοῦ μεγάλου τούτου στρατηγοῦ. Καὶ τότε ὅποιαν ἰλαρότητα δὲν ἐπέδειξεν ὅποιαν πραότητα, ὅποιαν εὐαγγελικὴν ἰστομοιήν, ὅποιαν συγχώρησιν εἰς τοὺς ἐχθροὺς του. Παρακαλῶν τὸν Θεὸν νὰ σὲ πυρώσῃ μὲ τὸ οὐράνιον πῦρ τὸ ὅποιον θέλεις νὰ σβύσῃς, ἔγραψε πρὸς τὸν Βοσσοῦετον. ἰδοὺ ἡ μόνη του ἐκδίκησις κατὰ τῶν τοῦ ρήτορος πολυαριθμῶν καὶ σκληρῶν καταδουλωμῶν. Καὶ ὁπότεν, εἰς τὸ Καμβράιον, ὅπου ἐπροστάχθη νὰ μένῃ ἀφοῦ ἡ Ρώμη διὰ τῶν Ἰανсениστῶν τὴν δύναμιν καὶ βίαν καταδικάσει τὰ τῶν Ἁγίων Γνωμικῶν, ὁ Φενελῶν, μ' ὄλον ὅτι ἦτο πληροφορημένος διὰ τὴν ὁρθότητα τῶν ἰδεῶν του, ἀνέβη τὸν ἄμβωνα καὶ ἐκήρυξε τῆς Ρώμης τὸ ψήφισμα μὲ ὑποταγῆν, οἱ Γάλλοι ἔμαθον ἐκ τούτου ὅτι ὑπῆρχον ἀκόμη ἱερεῖς μιμηταὶ τῶν Ἀποστόλων. Τοῦτο ἐστάθη τὸ κίνημά του ὁπότεν τὸν ἐκδικιοῦντο οἱ ἐχθροὶ του διὰ τὴν φήμην του καὶ διὰ τὸν Τηλέμαχον, κατὰ τὸν Λαζάριον.

(Ἔπεται ἡ συνέχεια.)

Ἡ παρούσα ἐκδίδεται καθε Σάββατον, ἡ τιμὴ τῆς κατὰ τριμηνίαν εἶναι ἓν τάλληρον δίσταλον.

Εἰς τὸ Τυπογραφεῖον τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς.